

Příspěvek na péči

Příspěvek na péči je **sociální dávka**, kterou stát vyplácí **nemocným a nemohoucím osobám odkázaným na pomoc druhých** při zvládnání základních každodenních činností. Odtud pochází také zastaralejší označení *příspěvek na bezmocnost* nebo *příspěvek na nemohoucnost*.

Jde o **finanční podporu**, která je určena osobám, které z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebují pomoc jiné fyzické osoby při zvládnání základních životních potřeb. Rozsah péče stanovuje **stupeň závislosti**, který je definován zákonem o sociálních službách. Z příspěvku se pak hradí pomoc, kterou nemocným a nemohoucím může poskytovat osoba blízká, asistent sociální péče, registrovaný poskytovatel sociálních služeb, dětský domov nebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu.

Částka je vypočítávána tak, aby pokryla náklady na **sociální služby nezbytné pro zachování životní úrovně** pobírajícího nebo výpomoc blízké osoby, která se zhostí pečovatelské role. Příspěvek na péči se vyplácí přímo jedinci, jenž péči potřebuje. Výše příspěvku, podmínky jeho získání a míru nemohoucnosti upravuje zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, zákon č. 500/2004 Sb. a prováděcí vyhláška č. 505/2006 Sb.

Příspěvek na péči se vyplácí lidem **starším 1 roku v dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu**, tedy pokud se žadatel dlouhodobě nachází ve zdravotním stavu, jenž omezuje jejich schopnosti nezbytné pro základní péči o sebe samé i domácnost nebo pokud není vidina brzkého zlepšení tohoto stavu. Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav musí být lékařsky podložený.

Konkrétní **míra závislosti** se definuje podle stupně bezmocnosti. Ten se určuje na základě **schopnosti nebo neschopnosti plnit 10 životních potřeb**:

- **Mobilita** - Schopnost vstát z postele a ulehnout do ní, sednout si, ujít aspoň 200 m, zdolat schody, jízda dopravními prostředky.
- **Orientace** - Schopnost orientovat se v prostoru pomocí zraku a sluchu, času, místa, v přirozeném sociálním prostředí, reagovat na běžné situace.

- **Komunikace** - Schopnost dorozumět se řečí i písmem s jinými lidmi pomocí běžného rozsahu slovní zásoby dle věku a postavení, pochopit přijímané informace, vytvořit ručně psaný text.
- **Stravování** - Schopnost pravidelně konzumovat jídlo a pití, dodržovat stravovací režim a případná omezení, naporcovat si jídlo, připravit jej, servírovat.
- **Oblékání a obouvání** - Schopnost zvolit si vhodné oblečení a obuv, samostatně se obléknout i svléknout, uklidit si oblečení na místo, rozeznat rub a líc.
- **Tělesná hygiena** - Schopnost vykonávat základní osobní hygienu, umýt si ruce, osprchovat se, umýt si vlasy, učesat se, osušit se, čistit si zuby, oholit se.
- **Výkon fyziologické potřeby** - Schopnost samostatně si včas dojít na toaletu, vykonat potřebu, očistit se za pomoci hygienických pomůcek.
- **Péče o zdraví** - Schopnost dodržovat stanovený léčebný režim, samostatně provádět úkony spojené s rehabilitacemi a ozdravným procesem, brát předepsané léky a léčebné pomůcky, správně vyhodnotit změnu zdravotního stavu a případně vyhledat pomoc.
- **Osobní aktivity** - Schopnost věnovat se osobním aktivitám adekvátní věku, navazovat vztahy a komunikovat s jinými lidmi, pohybovat se ve společnosti, vzdělávat se, vykonávat svou práci, vyřizovat úřední záležitosti.
- **Péče o domácnost (u osob starších 18 let)** - Schopnost jít si nakoupit, operovat s penězi, nosit nákup, ovládat domácí spotřebiče, postarat se o údržbu domácnosti, uklízet, topit.

Podle míry zvládnutí nebo nezvládnutí jednotlivých životních potřeb je následně **člověk zařazen do jednoho ze 4 stupňů závislosti:**

I. stupeň: Lehká závislost

II. stupeň: Středně těžká závislost

III. stupeň: Těžká závislost

IV. stupeň: Úplná závislost

Podle míry zvládnutí nebo nezvládnutí jednotlivých životních potřeb je následně člověk zařazen do jednoho ze 4 stupňů závislosti. Podle něj se odstupňuje částka, jíž osoba vyžadující péči měsíčně pobírá:

AKTUÁLNÍ VÝŠE PŘÍSPĚVKU NA PÉČI

OSOBY NAD 18 LET VĚKU

závislost	měsíční příspěvek
stupeň I	880 Kč
stupeň II	4 400 Kč
stupeň III (platí i pro osoby v pobytové sociální službě)	12 800 Kč
stupeň IV (platí i pro osoby v pobytové sociální službě)	19 200 Kč

O příspěvek na péči může zažádat sám žadatel, případně jeho zákonný zástupce, a to na **pobožce Úřadu práce ČR**. Samozřejmě s vyplněním žádosti může pomoci rodina či známí, ale údaje na žádosti budou o této osobě, nikoli o pečovateli.

Prvním krokem je vyplnění Žádosti o příspěvek na péči a Oznámení o poskytovateli pomoci, do něhož žadatel uvede, kdo a kde o něj bude pečovat. **Pečovatelé se**

mohou v průběhu času měnit, ale o změně je vždy nutné informovat Úřad práce ČR nejpozději do 8 dnů.

Žádost o příspěvek na péči i Oznámení o poskytovateli péče se podává na příslušný úřad práce podle bydliště žadající osoby. Formuláře jsou k dispozici na webových stránkách Úřadu práce ČR nebo v papírové podobě přímo na Úřadu práce ČR.

Vyplněné dokumenty lze doručit několika způsoby:

- **Poslat poštou** na adresu vašeho úřadu práce.
- **Vložit do schránky** daného úřadu práce umístěné u vchodu.
- **Poslat přes Vaši datovou schránku**, ideálně uveďte i jméno zaměstnance, kterému dokument směřujete.
- **Doručit osobně** na podatelnu nebo zaměstnanci pověřenému vedením agendy

Po přijetí žádosti provede Úřad práce **sociální šetření**, to má za cíl určit, jestli je žadatel při zvládnání základních životních potřeb samostatný nebo naopak potřebuje pomoc druhých. Šetření provádí sociální pracovník v domácím prostředí žadatele, případně v místě aktuálního pobytu (v případě hospitalizace ve zdravotnickém zařízení je možno podat žádost o příspěvek nejdříve 60 dnů po zahájení hospitalizace) a žadatel je povinen se mu podrobit. To pro mnohé, zejména seniory, nemusí být příjemná vyhlídka, ale je potřeba si uvědomit, že sociálnímu pracovníkovi nejde o snižování důstojnosti žadatele, ale pouze o objektivní zhodnocení situace.

Vyhodnocení žádosti a přiznání příspěvku na péči závisí na posudkovém lékaři České správy sociálního zabezpečení, který na základě zdravotní dokumentace a sociálního šetření rozhodne o stupni závislosti.

Zdravotní dokumentaci si posudkový lékař vyžádá od praktického lékaře, ke kterému žadatel patří. Ujistěte se tedy, že má praktik k dispozici všechny nálezy a zprávy i od odborných lékařů. Ideálně jej před podáním žádosti navštivte a domluvte s ním případná vhodná vyšetření.

Konečné rozhodnutí o přiznání příspěvku vydává úřad práce. Řízení může trvat i několik měsíců, pokud ale bude žádost schválena, příspěvek bude žadateli

vyplacen zpětně od doby podání žádosti. Po celou dobu šetření máte právo nahlížet do spisu a informovat se na průběh řízení. Od dne podání žádost má úřad 60 dnů na provedení šetření. Následně o příspěvku rozhoduje Lékařská posudková služba ČSSZ, která má na rozhodnutí 45 dní. Oba státní orgány si však mohou požádat o prodloužení lhůty, a to až o 30 dní. V praxi tedy dochází k rozhodnutí v rozmezí tří až čtyř měsíců

Pokud úřad práce příspěvek na péči nepřizná nebo rozhodne o nižším stupni závislosti, můžete se proti tomuto rozhodnutí do patnácti dní odvolat. Odvolání se podává prostřednictvím úřadu práce a následně ho řeší Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV). V odvolání je nutné uvést konkrétní důvody, se kterými nesouhlasíte. Vyžádat si můžete i osobní setkání u jednání odvolací posudkové komise. Pokud nebudete souhlasit ani s verdiktem MPSV, je možné do dvou měsíců podat žalobu ke krajskému soudu – řízení je osvobozené od správních poplatků. Další možností je znovu podat žádost o přiznání příspěvku na úřadu práce.

V případě, že je příspěvek na péči žadateli přiznán, krajská pobočka Úřadu práce vyplácí patřičnou částku měsíčně v měsíci, za který příjemci náleží. Výplata probíhá buď **převodem na platební účet**, který si určí příjemce, nebo prostřednictvím poštovního poukazu.

Péči o osobu, které byl **přiznán příspěvek na péči**, může zajišťovat:

- poskytovatel sociálních služeb zapsaný v registru sociálních služeb (pečovatelské, odlehčovací a asistenční služby, domovy seniorů apod.),
- pečující osoba blízká (rodinní příslušníci: manžel/ka, rodič, dítě, další příbuzní, partner/ka),
- asistent sociální péče (jiná fyzická osoba než osoba blízká, která **může poskytovat péči osobě závislé na péči jiné fyzické osoby**. Může jím být pouze fyzická osoba starší 18 let, která je zdravotně způsobilá (§ 83 odst. 2 zákona o sociálních službách) a neposkytuje tuto péči jako podnikatel),
- lůžkový hospic.

V případě potřeby **lze kombinovat pomoc** od více poskytovatelů.